

Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi

26-27 Ekim 2017, İstanbul

<http://www.ulk.ist/>

Yeşil Lojistik Kavramı Çerçevesinde Karayolunda Tehlikeli Maddelerin Taşınmasında Ulusal ve Uluslararası Mevzuatların Değerlendirilmesi, Risk ve Maliyetin En Aza İndirilmesi

Öz

Ömer Adil Atasoy

Prof. Dr.

İstanbul Aydın Üniversitesi
omeratasoy@aydin.edu.tr

Kubilay Çelenk

Av.

İstanbul Aydın Üniversitesi

Yeşil Lojistik, çevreye en az zarar verecek şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla lojistik faaliyetlerin çevre üzerindeki olumsuz etkilerini ölçmek ve bu etkileri en aza indirmeye çalışmaktır. Tehlikeli madde taşımacılığında, amaçları çatışan iki rolden birincisi, risklerin en aza indirilmesini hedefleyen yöneticiler, ikincisi ise maliyetlerin en aza indirilmesini hedefleyen taşıyıcılarıdır. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 861 f. 1'e göre, tehlikeli eşya taşınacaksa gönderen, taşıyıcıya zamanında açık, anlaşılabilir içerikte ve yazılı şekilde, tehlikenin türü ve gerekiyorsa alınması gereken önlemler konusunda bildirimde bulunmakla yükümlüdür. Türkiye'de en çok kullanılan taşıma tipi kara yolu taşımacılığıdır. Ancak yeşil lojistiğin öneminin arttığı günümüzde, demir yollarının etkinliğini arttırması hedeflenmektedir. Bu nedenle çevre dostu verimli ulaşım ve dağıtım sistemlerinin birlikte kullanılması gereklidir. Lojistik iş süreçleri içerisinde çevreye en çok zararı malın taşınması aşamasında veriyoruz. Bu nokta da karşımıza çıkan en güzel yol ise kullandığımız bu taşıtları çevreye daha az zarar verecek şekilde geliştirmek ve karbondioksit salınımını en aza indireyecek önlemler almaktır. Tehlikeli madde taşımacılığında risk profilinin belirlenmesinde, nüfus etkisi ve patlayıcı maddenin etki alanından yararlanılmaktadır. Tehlikeli maddelerin büyük bir kısmı kara yolu ile taşınmakta ancak demir yolunun maliyet avantajı da kullanılarak yeşil bir çevreye katkıda bulunulması gerekir. Çalışmanın birinci bölümünde yeşil lojistik ve çevreyi korumaya yönelik uygulamalar anlatılmaktadır. Karayolunda tehlikeli madde taşımacılığı ve tehlikeli maddelerin sınıfları tanımlanmaktadır. Tehlikeli maddelerin taşınması ile ilgili mevzuat, Türkiye'de mevcut yasal düzenlemeler ve standartlar, taşıma tiplerine göre uluslararası anlaşmalar verilmektedir. Türkiye'de ve Dünya'da tehlikeli madde taşımacılığına ait meydana gelen kazalar ve diğer istatistikî bilgiler ele alınmaktadır. İkinci bölümde, demiryolunda tehlikeli madde taşımacılığının yeşil lojistik açısından faydaları anlatılmaktadır. Ana depolardan kullanıcılara gönderilen tehlikeli maddelerin oluşturduğu risk ve maliyetlerin en aza indirilmesi amaçlanarak, belirlenen başlangıç noktalarından bitiş noktalarına olan en uygun güzergahlar bulunmaktadır. Olası bir kaza durumunda oluşan sonuç hesaplaması, nüfusa etki açısından ele alınmakta ve tehlikeli maddenin

etki alanı içerisinde kalan nüfus hesaplanmaktadır. Bu hesaplamada şehirlerin ortalama nüfus yoğunlukları Türkiye İstatistik Kurumu 2013 verileri kullanılarak yapılmakta, patlayıcı maddenin etki alanı hesaplamasında NATO Güvenlik İlkeleri Kılavuzları kullanılmaktadır. Kara yolu için google maps şehirler arası mesafeler hesaplaması ve demir yolu için Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları hesaplama motoru kullanılarak kara yolu ve demir yolu ile ilgili maliyet hesaplamaları yapılmaktadır. Son kısımda ise çalışmanın amacı doğrultusunda problemin tanımı, karar değişkenlerinin tanımlanması yapılarak nihai minimum risk ve maliyet oluşturulmaktadır. Günümüzde küreselleşme sonucu ortaya çıkan, zorlu ve çetin rekabet ortamı, çevre yasaları ve mevzuatı, müşteri gücü, işletmelerin sosyal ve toplumsal sorumluluk faaliyetleri gibi etmenlerden dolayı işletmelerin yeşil yönetsel yaklaşımları ele almaları, bunlara bağlı olarak oluşturacakları stratejik seviye kararları ile doğru yönlü veya ters yönlü lojistik yönetiminde ve tedarik zincirinin her halkasında uygulamaya koymaları ve çevre duyarlılığı konusunda işletme bilincini giderek artan seviyede oluşturmaları kaçınılmaz hale gelmiştir. İş dünyası, sektörler, işletmeler ve lojistik hizmet üreten firmalar üretim ve yönetsel süreçlerde çevreye duyarlılık gibi hassas ama bir o kadar da değer ve fayda yaratan uygulamalara yönelmeli, konuya ilişkin politika ve stratejiler geliştirmeli, tabiata daha az zarar veren ulaşım ve dağıtım sistemlerini kullanmalı, kendilerini daima gelişime ve değişime açık tutmalıdırlar.

Anahtar Kelimeler:

Lojistik, Yeşil Lojistik, Kara Yolu Taşımacılığı, Kara Yolu Taşımacılığında Çevrenin Korunması, Karayolu Taşımacılığında Çevreye Duyarlı En Az Maliyet